

1 juli: Bevrijd de Nederlanders!

Geplaatst op woensdag, juli 1st, 2009 om 12:00 am

Door Usha Marhé - Geen twijfel bij mij dat 1 juli, de dag dat de slavernij in de Nederlandse kolonies werd afgeschaft, ooit de Nederlandse kalender als een nationale herdenkingsdag zal sieren, net als 4 en 5 mei. Want moreel en ethisch verantwoordelijkheid nemen voor ieders eigen aandeel in welke kwestie dan ook is niet alleen een belangrijke stap op weg naar wederzijdse healing en verlichting. Het is vooral een natuurlijke en spirituele wetmatigheid waar niemand aan ontkomt. Maar elk emancipatieproces kost tijd, dus ook dit proces. Als je vergelijkt wat er nu is met wat er vijftien jaar geleden werd gedaan aan bewustwording via festivals op Nederlandse bodem, dan zijn we al een aardig eind opgeschoten.

Het kostte moed en volharding om de slavenhandel op de politieke agenda te krijgen en uiteindelijk afgeschaft te krijgen. `Als we een moment moeten aanwijzen dat die kruistocht is begonnen, dan zou dat de late namiddag van 22 mei 1787 zijn, toen twaalf vastberaden mannen in de drukkerij in George Yard 2 (in Londen - UM) bij elkaar kwamen, te midden van persen, houten letterkasten en grote vers gedrukte vellen papier, om aan een van de meest ambitieuze en briljant georganiseerde burgerbewegingen aller tijden te beginnen.' Adam Hochschild vertelt in zijn boek *Bevrijd de Slaven!* (Bury the Chains) over wat hij noemt *'Het verhaal van de eerste mensenrechtencampagne'*. `Vijftig jaar lang zijn de activisten in Engeland aan het werk geweest om de slavernij in het Britse Rijk af te schaffen.' `De abolitionisten boekten succes omdat ze een vaardigheid meester waren waarmee nog steeds iedereen krijgt te maken die zich druk maakt om sociaal en economisch onrecht: verbanden leggen tussen wat veraf en dichtbij is.'

Die verbanden moeten we ook nu goed leggen. De machthebbers van elk land vertellen graag de mooie, heroïsche verhalen uit de geschiedenis van dat land door aan de volgende generaties. Lelijke dingen worden weggelaten of anders verteld. Zo manipuleren zij het geheugen van hun volk. Premier Balkenende is daar een goed voorbeeld van. In 2006 roemde hij nog de VOC-mentaliteit: "Nederland kan het weer: die VOC-mentaliteit. Over grenzen heen kijken. Dynamiek! Toch?" Waarop iedereen over hem heen viel. Want hij roemde een tijd waarin Nederland andere volkeren en landen koloniseerde, vernederde, marginaliseerde, uitbuitte en tot slavernij dwong. Lange tijd is de registratie over het grote aandeel van Nederland in de slavenhandel en slavernij effectief uit het volksgeheugen gewist. Daarom begrijpen veel Nederlanders de dynamiek van de huidige multiculturele Nederlandse samenleving niet. Zij zien de verbanden niet omdat zij het eenvoudigweg niet weten.

Door migratie en internet komen alle verhalen bij elkaar en is het moeilijker om

leugens of halve waarheden vol te houden. Steeds meer Nederlandse schrijvers vertellen de verhalen over de letterlijk en figuurlijk zwarte bladzijde uit de Nederlandse geschiedenis zoals ze waren. Ook schrijver en journalist [Rob Ruggenberg](#), die de koloniale geschiedenis voor de Nederlandse lezers wil ontsluiten. Hij schreef *Slavenhaler* en *Manhatan*, twee spannende, `volwassen' kinderboeken, gebaseerd op feiten uit die tijd. De verhalen raakten mij diep. Het zijn boeken waarvan ik vind dat iedereen uit de landen, die vroeger bij de Trans Atlantische slavenhandel betrokken waren, ze zou moeten lezen. Om de hiaten in onze geheugens en geschiedenis op te vullen en de manipulatie van de geschiedenis stop te zetten. Kennis maakt macht en bewustzijn brengt kracht en verbinding.

De emancipatiebeweging die op 22 mei 1787 begon om de slavernij afgeschaft te krijgen, is overal nog immer actief. Nu om erkenning te krijgen voor die periode uit de gezamenlijke geschiedenis. Maar machthebbers nemen zelden uit zichzelf morele en ethische verantwoordelijkheid voor grote kwesties. Ze moeten daartoe gedwongen worden. Of in het geval van Amerika, Obama als president krijgen. De Amerikaanse Senaat heeft dit jaar ingestemd met het aanbieden van excuses over de slavernij. Volgens nieuwsberichten staat in het voorstel dat de verontschuldiging wordt aangeboden voor de `fundamentele onrechtvaardigheid, wreedheid, brutotheid en de onmenselijkheid van slavernij'.

Wij moeten doorgaan kennis te ontsluiten voor onze nog onwetende Nederlandse broeders en zusters, zodat zij voeding krijgen voor hun emancipatieproces. Om te ontdekken, dat wij allen dezelfde geschiedenis hebben. Er zullen nog meer boeken geschreven worden, en meer festivals en exposities georganiseerd worden. De bewustwording zal onstuitbaar toenemen. Ook onze eigen emancipatie moet doorgaan, niet door paternalistisch vingertjes te wijzen en te beschuldigen, maar door verantwoordelijkheid te nemen voor ons eigen leed en door slachtofferschap te ontstijgen. Dat moeten wij doen uit liefde en respect voor onze voorouders, de tot slaaf gemaakte Afrikanen en de contractarbeiders die daarna in verkapte slavernij hun plaats in het koloniale arbeidsproces innamen. 1 juli, sinds 1959 in Suriname officieel Dag der Vrijheden, zal ooit een nationale feestdag in Nederland zijn. Gewoon, omdat het niet anders kan.